

UDVARHELYI HIRADÓ

UDVARHELYMEGYE FÜGGETLEN POLITIKAI LAPJA.

Az „Udvarhelymegyei Jegyzői-Egylet” hivatalos közlönye.
Előfizetési árak:
egész évre 8 kor. fél évre 4 kor. negyed évre 2 korona.
Egy szám ára 16 fl. — Tanulóknak egész évre 6 korona

Felelős szerkesztő: **Becsek Aladár.**

Hirdetések a legolcsóbban számítatnak. Nyilttér sora
50 fillér. Megjelen hetenként egyszer, 6-8 oldalon vasárnap
A hirdetés és nyilttér díja előre fizetendő.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Becsek D. Fia könyvnyomda

Székelyudvarhelyi gyermektelep.

Székelyudvarhely, nov. 11.

A székelyudvarhelyi gyermekmenhely-telep bizottsága közelebről tartott ülésében, Generich Gusztáv dr. a kolozsvári gyermekmenhely igazgatója ajánlatára úgy határozott, hogy a jelenleg 91 gyermekből álló székelyudvarhelyi telepet kibővíti, vagyis a létszámot mintegy 400-ra fel emeli.

A bizottság ezen határozata nemcsak nemzeti szempontból bír e szintizta magyar városban óriási jelentőséggel, de jótékonyági tekintetben is óriási hordereje van. Mert a ki a magyar jótékonyági és így a gyermekvédelmi egyleti életet figyelemmel kísérte, tapasztalhatta, hogy meglehetősen régóta sok egylet működik és hogy az utolsó években az egyletek száma rohamosan nőtt. Ez természetes, mert a gyorsan szaporodó társadalmi bajokat, különösen a városok nagyobbdásával járó nyomort enyhíteni kellett és miután mindig volt jószívmű ember, egyik jótékony intézmény a másik után lépett életbe; sőt legrégibb egyleteink többnyire felvették programjukba a gyermekvédelmet is.

De valljuk be őszintén, nem mindig abban az egymásutánban, abban a sorrendben léptek életbe, mely az egészséges, fokozatos fejlődés szempontjából kívánatos lett volna. Nem annyira jól megfontolt, előre megállapított rendszer szerint,

A boldogság.

II.

... Amit a művészet nem tud elérni, arra hiába törekszik a tudás és a kultúra is. Láttam én nagy tudósokat, kik kiváló felfedezéssel gazdagították az emberiséget; bölcsüket kik nagyon-nagyon sok és mély ismeret felett rendelkeztek, de azért tudásuk boldoggá nem tette őket.

Ezembe jut egy nagy írónk mondása, mellyel a kulturának a boldogsághoz való viszonyát megvilágította. „Hogy száz mérföldet teszünk meg óránként s ezeret a tűnő pillanattal, minket nem tesz boldoggá. Ha az indiánust divatos ruhába öltöztetted, fehér kenyérral megetted, lábát szép cipőbe szorított, — ha a hindu asszonyokat megtanított arra, hogy sokkal okosabb dolog a férjüket bosszantani, semmint a temetésükön magukat megegetni, — mi lesz akkor? ... Boldogak lesznek? ...” Ne higgye Asszonyom, — a sokat dicsőített kultúra, nem jelent egyet a boldogsággal. ... Sokszor nem is jelent fejlődést, haladást. Az is csak eszköz valami magasabb, valami egyedülvaló szolgálatában.

És bírálghatnánk tovább az emberiség nagy értékeit, szólhatnánk a becsületről, szabadságról, a kötelességteljesítésről, nyugodt lelkiismeretről, az eredmény ugyanaz maradna: hozzájárulhatnak ezek a boldogsághoz, de az igazi boldogságot nem biztosítja egyiksem! ...

De azért ne gondolja Asszonyom, hogy akik az igazi boldogság létezését állítják, érzélgős poéták, vagy saját magukat ámitó álomlátók! Az emberiség történetére ráütnék a balgaság bélyegét, ha üres fantomná tennék azt a fényes csillagot, mi majd világítón, majd kőbeveszón csalogatta a népek ezrét a boldogság felé. Higgye meg asszonyom, nekem mély meggyőződés, hogy van egy igazi boldogság, amely mindig ugyanaz és minden embert egyformán boldogít.

Csalódkozva tekint reám, s a pillanat hirtelenségével nem érti, hogy akkor miért kell az emberek olyan sokat csalódnok. Pedig lássa, a magyarzat nagyon egyszerű. Aki igazgyöngyöt keres, az nem hánytorgatja a tenger felszínét, hanem a tenger

mint inkább az egyéni emberszeretet sugallta lelkesedés folytán keletkeztek.

Ennek következménye nemcsak az volt, hogy a gyermekvédelem egy-egy ága teljesen kimaradt a sorrendből, hanem az is, hogy a létező egyesületek, működésük közben a kiegészítő intézmények és a végrehajtási intézkedések újabb és újabb hiányait érezték.

Pedig az emberszeretet apparátusa csak úgy képezhet egy teljes egészet, csak akkor működhetik nagy eredménnyel, ha a humánus intézmények és intézkedések egymást minden irányban kiegészítik. Bármilyen szépen és nemesen működjenek is egy-egy karitatív egyesület, nagy eredményeket egy társadalomban, egy nemzet életében észrevehető javulást csakis tömeges mentéssel lehet elérni. Hogy ezt elérhessük: helyes önműködésre és jó preventív rendszerre van szükségünk. A preventív rendszer követeli a helyes diagnózist.

A gyermekvédő liga gyermektelepek felállítására általánosan vélt a nagy kérdést megoldani. Magyar városok tisztos polgáraihoz helyezi ki az árva gyermekeket, és ezeknek a tisztos polgároknak kötelessége aztán, hogy becsületes iparosokká képezzék ki a gondjaira bízott s a liga által havi tíz koronával segélyezett gyermekeket.

A gyermekvédő menhelybizottság a felemelt létszámot egy pár hét múlva el is helyezi a városban. Társadalmunknak a bizottság becsületes

mélyére száll alá. Aki igazi boldogsággal akarja életét betölteni, az ne az élet felületén, hanem annak mélyén keresse az igazi értékeket. Az igazi boldogság drágagyöngy, de az igaz gyöngyért sokat kell küzdeni. Lássa, itt van az emberek sok csalódásának a magyarázata.

A legtöbbben magukon kívül keresik a boldogságot és nem saját magukban. Amikor a boldogságot valami határozottabb tartalommal kell megtölteni, azonosítják azt a földi örömmel, a szerencsével, gondtalan étellel, az élvezetek sorozatával és nem gondolnak arra, hogy azt valami magasabb erkölcsi tartalom illeti meg. Azt gondolják, a boldogság csak a gazdagok és műveltek kiváltsága és felejtik, hogy az minden embernek Istentől biztosított közös kincse! ... Az igazi boldogság mindenkié, Asszonyom, igazán mindenkié! ... Ehez a nagy igazsághoz ragaszkodjék és sohase felejtse el, hogy minden embernek joga van a boldogsághoz. Mindenkiné és mindig. Még a szenvedésben is.

Az ó világ hatalmas gondolkodója, *Aristoteles*, — bocsásson meg kérem, ha untatom, — mélyebben tekintett a boldogság lényegébe, mint a mi korunk, mikor azt az emberi tehetségek kifejlesztésében s öntudatos tevékenységében látta. A mi pénzcsörgős, érzéki boldogságunknál még a sztoikusok arisztokratikus nagyása is többet ér, kik a boldogságot a nagy szellemek lelki nyugalmának mondták ...

Az újkor logikavilág bölcselője, *Kant* a boldogságot a természet és az emberi élet, — egy másik modern gondolkodó pedig az isteni törvény és az emberi élet között fennálló harmóniának tekintti.

A boldogság tehát nem pusztán egyéni hangulat, nem is üres illúzió, hanem valami objektív valami reális, melynek alapja a harmónia.

És ezzel meg van mondva: hol keressük az igazi boldogságot? ... Nem kinn a nagy világban, nem az utcák nyüzsgő zajában és nem a szalonok sima parkettjén; nem is a tudományban, nem a művészetben és nem a társadalom egyik másik bálványában, hanem saját magunkban, a saját lelkünkben!

És higgye el, már maga ez a tudat boldoggá tesz. Mert a tisztánlátásban mindig van valami boldogság. A lelkünk nem csapódik erőtlen falevélként a szél szeszélye szerint, hanem a tisztultabb világ-

és nagyarányu törekvését jóindulattal kell támogatnia; a gondjaira bízott gyermekeket szeretettel kell fogadni és nevelni, hogy a magyar társadalom hasznos polgáiraivá fejlődjenek.

Csak akkor gyakorolunk igazi gyermekvédelmet, csakis akkor várhatunk nagyobb eredményeket, ha nemcsak utólag segítünk ott, ahol már baj van, hanem ha a sors üldözött gyermekek s az egész emberiség ellenségeivel felveszük a harcot az egész vonalon.

Azt a milliót, a melyben legfogékonyabb éveiket töltik a gyermekek, ezt kell egészségessé, jobbá tenni. Minden törekvés, mely a szegénysorsu család létfeltételein segít, egyszersmind praktikus gyermekvédelem.

Ha valahol a világon, úgy nálunk van szükségünk praktikus preventív gyermekvédelemre.

Az első kezdet nehézségein már túl vagyunk. A nehéz gazdasági viszonyok dacára sikerült az uttörés, a pionirmunka. De előttünk áll: az elért eredményt fenntartani és továbbfejleszteni. Ebben a sok és nehéz munkában, ebben a harcban, mely nemcsak a gyengét védi, hanem amelyben offenzíve kell küzdenünk minden ellen, ami nemcsak a nemzeti jólét, hanem az egész emberiség ellensége, ebben a nagy harcban sok morális és anyagi erőre van szükségünk. Mindenki segíthet, a honoráczió osztály ép úgy, mint az iparos osztály hozzájárulhat a munkához. Nem egyesek lelkesedése, hanem az összes individuumok lelkiismeretének felébredése fogja a szociális kérdé-

nézet a maga nagy igazságaival körülbástyázza, és megerősíti a viharok tüzeiben. Aki bizonyos erkölcsi magaslatról nézi az életet s bizonyos erkölcsi kincset lát a boldogságban, — sokkal szerencsésebb, mint a máról holnapra élő szoracsés ember.

Tapasztalni fogja, hogy az igazi élet már maga egy boldogság. Persze nem minden élet, hanem csak az a komoly, tartalmas élet, melynek lelkét, a munka, a kötelesség teljesítése képezi. És ha az ember ott ül az országút szélén s vaskalapáccsal zúzza a köveket hajnalhasadástól alkony leszálltáig, egyhangú, keserves életében akkor is benne van a boldogság. Maga az élet.

Aki tud dolgozni s aki az élet minden viszonyai között megtalálja kötelességét, aki nem kívülről vett cziczomával, hanem a lelke tartalmaságával és a számára kijelölt kötelességek teljesítésével ad értéket az életének, az már ebben a világnézetben talál értékes boldogságot. „A legalacsonyabb munka is harmóniát kölcsönöz a léleknek, — mondja a munka modern apostola, *Carlyle*. Kétség, vágy, gond, bánat, felháborodás, kétségbeesés mint a pokol kutyái káfogják körül a szegény napszámos lelkét ép úgy, mint minden más emberét. De ha az ember bátorsággal feladatainak szenteli magát, mind elhallgatnak s morogva csusznaq barlangjukba vissza.”

Ha sokat szenvedett és sokat csalódott, Asszonyom, fogadja meg a tanácsomat: dolgozzék minél többet. De munkájából törölje el az önkényesség gondolatait, tegye azt hivatássá, kötelességgé. A tartalmas élet a szenvedésben is elviselhetőbb, mint a tartalmatlan élet a boldogság verőfényében. Csak dolgozzék minél többet, de úgy, hogy a lelkét is beleöntse a munkájába és megelégedés: megtalálja boldogsága egy részét.

De ne felejtse, hogy a komoly világnézet mindig józan is. Ne keresse Asszonyom a világban minden álma megtestesülését, ne követeljen olyasmit az életből, amit az nem vált be, hanem alkudjék meg az élet valóságával és megtalálja boldogságát.

Az egyik költő azt mondja: ne tekintünk „kancaalul, festet egekbe,” a másik pedig arra int, hogy vágyainkat mérjük kevesebbre. Realizmus az idealizmusban és józanság vágyainkban, — a boldogság egyik nyitja.

seket — ha sem is teljesen — megoldani, de mindenesetre abban javulást hozni!

BELFÖLD.

A földművelésügyi miniszter leirata.

Udvarhelyvármegyében már hónapok óta tartó száj- és körmőfájás szünetében van. A járvány megyénkbe Háromszéken keresztül Romániából került be, de lassan megfertőztetett az egész országot. A földművelésügyi minisztertől erre vonatkozólag most a következő értesítést vettük:

Az egész országban rohamosan elterjedt a száj- és körmőfájás állatállományunk között. Azt hisszük azonban, hogy nincs ok különös aggodalomra. Mindenekelőtt szükségesnek tartjuk a fogalmak tisztázását. Marhavész nincs Magyarországon. A marhavész a keleti állatpestis, a melynek pusztításaitól mindeddig sikerült megóvni hazánkat. A száj- és körmőfájás időnkint rendszeresen bejárja Európát és akkor a legmondosabb védekezés sem használ ellene. Körülbelül minden hat évben meglátogat bennünket a baj.

Most keletről jött és húzódik nyugat felé. Már elterjedt az egész országban és szünetében van. Az első esetek Erdélyben, Háromszék megyében történtek még júliusban. A földművelésügyi miniszter rögtön leküldött öt állatorvost egy állategészségügyi felügyelővel a helyszínére, minden intézkedést megtettek, de a baj terjedését, miut a dolog természetében van, nem lehetett megakadályozni.

A betegség lefolyása különben enyhe. Elhullások alig történnék; csak a rossz állapotban levő állatokra, azoknak is boronyaira veszedelmes a betegség. Éppen azért a földművelésügyi miniszterium ahhoz a módszerhez fordult, hogy a betegséggel beoltja az egészséges állatokat és így a járvány lefolyását gyorsítani igyekszik. Ez azzal az egyszerű módszerrel történik, hogy egy ronggyal a beteg állatról átviszik a fertőzést az egészségesre. Okos, felvilágosult gazda nem szegül ellene az ilyen beoltásnak, mert hisz a fertőzést úgy sem lehet kikerülni; a ki azonban nem egyezik bele, annak a marháját természetesen nem oltják be.

Máig mintegy kétezernyolczszáz községből jelentették be a száj- és körmőfájásos fertőzést,

Egy sztoikus bölcselő adja azt a jó tanácsot: „ne kívánd, hogy a világban a dolgok úgy történjenek, amint te akarod, hanem inkább azt kívánd, hogy minden úgy történjék, amint történik és akkor boldog leszel.”

Emlékszem, mikor először olvastam, sokat mosolyogtam ezen az ónamító okoskodáson. De azóta az élet egy-egy csalódása, — felhők nyílása, villámok cikázása volt mindegyik, — odavetette a maga fényét erre a régi mondásra és én azt mondtam: mégis csak igazad van Epiktetos! . . .

Gondolkodjék ezen asszonyom! . . .

Az ideálisban legyen egészséges realizmus, de viszont a realizmusban nemes ideális. A boldogság egyik feltétele, hogy védelmezzük meg a lelkünk himpóráját. Felemelt fővel, egyenes uton menjünk, hogy az élet sara szívünket, lelkünket be ne szennyezze. Boldog érzés, ha mások tisztelnek, de boldogabb, ha saját magunkat tisztelhetjük. A közönséges gondolkodású emberek, — hogy a homályban maradó inkorrekt emberekről ne is szóljak — sohasem ismerhetik meg az igazi boldogságot. Amit saját magunkban elveszítettek, azt nem pótolhatja az emberek tömjénezése. Igazi tisztesség és nem a becsülettel üzött hazug szemfényvesztés, — ez is egy kő a boldogság várójában.

És most éppen önére gondolva Asszonyom, azt kell mondanom: előre nézni, csak mindig előre nézni, ez is a boldogság feltétele. „Aki kezét az eke szarvára veti és azokra tekint, melyek mögötte vannak, nem alkalmas az Isten országára.” Ami mögöttünk van, az elmúlt; annak meg lehetnek a maga tanulságai, de azokon változtatni nem lehet. Romok azok, sokszor füstös omladékok, virágos vagy gyepes sírok . . . Asszonyom, ki életében csak letűnt remények romjait kutatja, ki nem épít, hanem csak nagy álmok, édes idők sirját bontogatja, — az újra rombol, újra temet . . . Ha boldog akar lenni, akkor törölje le a könyvét, tekintsen hitte magá elé és induljon előre! . . . Induljon el, ne csüggedve, ne habozva, hanem életbátorsággal. Aki bizik, félig már azé a diadal s a bátoré a boldogság! . . .

Lásza Asszonyom, mindez harmónia, a lelkünk harmóniája önmagával és az léttel . . . És ez boldogság! . . . Még nem teljes, hanem csak az igazi boldogság egy részke . . . Törté akkord, de harmónikus. S amint az aeolhárfá kedvesen szól, akár a szellő susogása, akár a vihar járása a megszólaltatója, így a harmonikus lélekben az öröm suhanása

KRÖNIKÁS JEGYZETEK.

Székelyudvarhely, nov. 12.

Katonák körül.

A delegációban a katonai költségvetés körül folyik az elég élénk vita. A kérdés lidércznyomásként fekszik közéletünkön. Mindent követelni természetesen könnyű, pártszempontból tán hasznos is. Ellenben a közelmúlt arra tanította meg ezt a mai nemzedéket, hogy a pusztá követelés, még ha mögéje áll is az egész szavazó nemzet, nem biztosítja a sikert. Lehet, sőt valószínű, hogy főbb szereplő politikusaink ingadozásán mult legalább a részleges siker. A katonai követelések jelszavára adta meg a nemzet a koalíciónak az egyhangú országgyűlést; de a koalíció egy csoportja cserbenhagyta a katonai vívmányok kérdését és átsapott a gazdasági önállóság követelésére, és ezzel meg volt bontva az egyetértés. Ha az egész, egyetértő koalíciónak nem adták meg a hadsereg nemzeti reformjait, miért adták meg a koalíció egy kisebb részének, a megszott koalíciónak a gazdasági függetlenséget? Ez oly egyszerű és világos számtani probléma, melyet nem tudtak megfejteni azok, a kik a koalíciót könnyelműen megbontották.

Ideáljaink, céljaink, vágyaink nem változtak. Becsületesen ragaszkodunk a pragmatika szankcióhoz, ez alaptörvény keretein belül törekszünk a független Magyarország megvalósítására. De a most lezajlott harcot, ha komolyan vesszük a nemzet céljait és nem akarunk a szó alá pártcélokat csempészni, a lezajlott harcot nem újra kell kezdeni, hanem tanulságait kell levonni, okulásából kell utirányunkat, taktikánkat, stratégiánkat meghatározni. Hogy pedig taktikánkat, fegyvereinket, magunktartásait, teendő és megtagadandó szolgálatainkat kellőképp meg tudjuk választani, ahhoz elsősorban az kell, hogy behatóan foglalkozzunk a hadsereg kérdésével mindazokból a szempontokból, a melyek a mi nemzeti követeléseinkre tartoznak.

Az a szempont, hogy tökéletlen hadsereget tartani rosszabb, mint semmilyen se tartani, mert a tökéletlen hadsereg is rengeteg áldozatba kerül, ellenben hivatásának teljesítésére képtelen. Ha a magyar nemzeti követelések teljesítettnek, a közös hadsereget rendeltetése betöltésére csak képesebbé,

hadi sikerek biztosítására csak alkalmasabbá teszik és semmiféle olyan a mi követeléseink között nincsen, a mi a hadsereg hadratermettségét, erejét, tekintélyét, erkölcsét a legtávolabbról is érintené. És ez nem is pártkérdés. Ezt hatvanhetes még jobban munkálhatja, mint negyvennyolczas, mert hiszen a paritásos dualizmus hatvanhetes fogalom. De láttuk a negyvennyolczasokat kormányon és tudjuk, ha ennek a céljának egy részét tudták volna érvényesíteni és megvalósítani, azzal a megnyugvással és önrizzettel tették volna, hogy a nemzetnek és a dinasztának halhatatlan szolgálatot tettek. Ezekből a szempontokból kell nézni a katonai kérdés közlede fekete viharfelhőjét.

A hivatalnok-kérdés.

A ki ismeri a hivatalnok-életet, a képzett, önrizzetes és kötelességtudó tisztikarnak fontosságát az állami élet menetére; azokat a bajokat, a melyek ezen a téren megvannak és azokat a nehézségeket, a melyekkel a bajok orvoslása jár: annak nem kell soha magyarázni, hogy mily nagy óvatossággal kell eljárni egy szolgálati pragmatika megalkotásánál. De a nagyközönség és a hivatalnokok nagy tömegei a nehézségeket nem szokták meglátni. A legtöbben csak abból indulnak ki, hogy ha a tisztviselőktől megkövetelik a kötelesség pontos teljesítését, akkor meg kell pontosan határozni a kötelességeket és meg kell állapítani azokat a jogokat is, a melyek a kötelességek fejében a tisztviselőt megilletik. Hogy az ilyen megállapítás mennyiben visz célhoz, vagy hogy a helytelen szabályozás mennyi kárt tehet azzal már kevesen szokták törődni.

A közhivatalnokok jogviszonyainak törvényben való szabályozását igen megnehezíti nemcsak az, hogy nálunk a közhivatalnoki osztály még csak néhány évtizedes multa tekinthet vissza, hanem az is, hogy itt egységes szolgálati pragmatikát csinálni nem is lehet, mert a köztisztviselőknek két nagy csoportja van, ugymint az államiak és az önkormányzatiak, és e két csoportnak szolgálati viszonya egymáséttól igen különböző, a miért is másféle szolgálati pragmatikára volna szüksége az egyiknek, mint a másiknak. Mert ha ez a különbség figyelmen kívül marad, vagy az állami adminisztráció válik igen nehezkessé, vagy pedig az önkormányzat és az erre alapított alkotmányvédelem semmiféle meg tel-

s a szenvedés tombolása ugyanazt az összhangot teremti, a neve: boldogság . . .

Szinte látom, hogyan ingatja a fejét, s hallom, amint egy magában halkan moudogatja: én öreg barátom, maga megint tuzoz! . . . Ugyan mondja: hova lesz a boldogság harmóniája, mikor a süvítő szél megnyöszöröggeti az erős szálfákat s tépett galyban veti tövükhöz zöldellő lombjukat? . . . Aki szenved, az sir, könnyel vagy köny nélkül, de az boldog nem lehet sohasem! . . .

Oh de engedje meg: ezen az új uton hadd fogjam meg jobboldal a kezét, a másikkal meg hadd mutassak fölfelé, — nem oda, hol a viharfelhők gomolyognak, hanem feljebb, hol az ég kékje már végtelen, — hadd moudjam el: jöjjön tovább, jöjjön arra felé tovább, mert az igazi harmonia odafenn van s az igazi boldogság az Istennél van, Asszonyom! . . .

Láttam én egyszer egy ilyen boldog embert . . . Az igazán közel volt a kék ég végtelenségéhez.

A ruhája rongyos, hajléka egy üres ödű, fekvőhelye szétszórt szalma. Attól, amit látni lehet, régen eibucszított, vak volt szegény, a mi zsolttáros, világtalan koldusunk.

Tíz év előtt még boldogan élt. Két felnőtt fia volt, meg a felesége. Egy nap azután magára maradt, két halottal, meg egy örüllet . . . Mikor kihozták őket a tárnából, a két holttestet se látta, a gyilkos robanás a szemévilágát vette . . .

Egy megfordított üres ládára ültem s vigasztalni kezdtem: „szegény szerencsétlen, . . . szegény szerencsétlen! . . .”

Ő meg felszalagolt, arczát felém fordította és mély meggyözdéssel szólt: „Uram, mit sajnálkozik rajtam, én nem vagyok szerencsétlen! A kedvesemet újra látom, a szenvedéseimet ellefejttem . . . Ez itt rövid ideig tart, az örök ideig! . . . Higyje meg: én boldog vagyok, mert nekem van Istenem! . . .”

Amit beszélt, fehér szakállja a mellét verte, — mély barázdái elsimultak, — azemből a hit ereje sugárzott . . . Ilyenek lehettek azok, kik a Krisztus korában az ő beszédét hallották és csodatételeit látták . . .

Asszonyom, vigasztalni mentem és én vigasztalódtam meg. Tanítani mentem és én tanultam. Megtanultam: mi a boldogság! . . . Azóta sokszor tombolt körülöttem az élet vihara, sokszor megvrezott a csalódás, temettem is, nem egyszer, hanem sokszor, nagyon sokszor, de a lelkeim éjszakájában mindig biztatón hangzott felém az a csodálatos szó: „boldog vagyok, mert nekem van Istenem! . . .”

És én ettől a szerencsétlen koldustól megtanultam, hogy az igazi, teljes boldogságot csak az a harmonia nyújtja, melyben a mi Istenünkkel élünk. Ha áthatja lelkünket a fennálló erkölcsi világrend tudata, ha érezzük, hogy életünk kopár és termő földje, nyugalmunk csöndes tengerszeme s küzdésünk rohanó bérzapatákja felett, — mint egykor a vizek felett, — nem a vak véletlen, nem is a természeti törvény kényszerűsége, hanem az Isten szerető lelke lebeg. Ha a szenvedést az ő kezében látjuk s a fájdalom fekete gyászruháján észre vesszük a tulvilág felcsillanó fényét. Ha megértjük, hogy igazi összhang csak ott van, hol az Isten törvénye szerint élnek, ahol tisztnek, szeretnek, remélnék, akkor megtaláltuk azt, amit kerestünk, akkor boldogok vagyunk, mert nekünk is van Istenünk! . . .

Egy szóval se mondom Asszonyom, hogy ezt a boldogságot könnyű elérni. Az élet erkölcsi kincselért küzdeni, az igaz boldogságért szenvedni kell. Sokszor az Isten hazug boldogságunkat az igazság pórélyével szétzuzza s minden ütés a szívünket sújtja. A lelkünk szeretete a földi élet csillogó drágaköveibe tapad, oda kell adnunk, hogy azt a egyet megvehessük. Golgotha uton csalódásról-csalódásra verődünk, míg végre az igazi boldogsághoz érkezünk.

De ha ezt elértük, akkor megnyugszunk. Akkor úgy tekintünk vissza a lelkünk nagy csalódására, mint vihar elűlte után a megtépett természetet, mert romok felett új, tisztább élet ébredését látjuk. A lelkünkre fehér szelidséggel ráborul a mennyi békeség és mi könnyeinken át megismerjük ama nagy, teljes boldogság halvány földi képét, mely azután örökre boldogít . . . És akkor érezzük, hogy ez a boldogság átalakít minket: az életünk a tökéletesedés iskolája lesz, a lelkünk az Istené lesz, a boldogságunk a mi üdvösségünk lesz! . . .

Az emberiség nagy tanítója Ruskin mondja, hogy azok végzik a legáldásosabb munkát, kik boldogságra tanítják az embereket, mert minden tudomány és művészet között a legnehezebb az, hogy hogyan lehet boldogan élni! . . .

Arra kérem asszonyom: hagyja ott a mult romjait és induljon el az új utakon. Ne arra, hol a szürke alkonyat homályába borong, ne is arra, hol emberkéz gyújtotta fény imbolyog, hanem arra, hol örök világosság vezeti és várja! . . . S ha talál utközben tévelygő lelkeket: óh ne menjen el mellettük az idegen ridegségével, hanem emelje fel őket szeretettel s vezesse azokat is a boldogság hazájára! . . .

esen. Egy, az osztrák törvénytervezethez hasonló törvény pedig nálunk nem felelne meg a czélnak, azon a helyzeten, a mi ma megvan, alig változtatna, sőt azáltal, hogy a mi ma kifogás alá esik, mert törvényben rendezve nincs és csak mint helytelen abuzus imitt-amott érvényesül, az törvényes alapot nyerne s a hatalmaskodás eszközévé válhatnék. Mert mit ér például a szabadság biztosítása, ha azután ott van az is, hogy a szabadságra csak akkor van a tisztviselőnek igénye, ha a körülmények megengedik? Vagy mit ér a fegyelmi eljárásnak akár a legfüggetlenebb fegyelmi bíróságra ruházása is, ha ez a bíróság csak véleményező bizottság, melynek határozatát a hivatalfőnök megmásíthatja? Vagy mit ér a fegyelmi eljárás legkorrektebb szabályozása, ha behozatik a rendelkezési állapotba helyezés lehetősége minden olyan esetben, a mikor a tisztviselő további szolgálattetele fontos szolgálati okokból meg nem engedhetőnek látszik.

Másrésről a közérdeket kell elsősorban tekinteni. Olyan szolgálati pragmatika, mely csupán a tisztviselő egyéni függetlenségét és anyagi egyéb érdekeit biztosítaná, de nem gondoskodik megfelelő eszközökről a fegyelem főtartására, a középonti hatóságok és a hivatalfőnökök jogos parancsai pontos teljesítésének biztosítására, a hanyagság szigorú megbüntetésére: nem felelne meg a czélnak, mert fejtlenéget eredményezne és odafejlészené a viszonyokat, hogy a közérdek Csáky szalmájává válna s mindenki parancsolna ebben az országban, csak a közigazgatás menetéért és a törvények pontos végrehajtásáért felelős miniszter nem.

Olyanféleképpen vagyunk tehát a szolgálati pragmatikával, mint boldogult Podmaniczky Frigyes báró volt Shakespeare-rel, a mikor azt mondta: „Shakespeare-t vagy jól kell adni, vagy sehogy, de adni muszáj.” Körülbelül a szolgálati pragmatikára is áll, hogy vagy jól kell megcsinálni, vagy sehogy, de megcsinálni muszáj.

HIREK.

Székelyudvarhely, nov. 13.

A tanárok mozgalma.

A tanárok imént bevezetett mozgalma e hét keddjén hirtelen befejezést nyert. A kongresszusból küldöttséget eresztettek előbb a kultuszminiszterhez, majd a képviselőház elnökéhez, a ki valamikor kultuszminiszter volt. A két fogadás az indulatoknak igen ellentétes viharzását váltotta ki a küldöttség-ből. Berzeviczynek olyan válasza volt a küldöttség számára, a mely lelkesedést keltett; Zichy János gróf ellenben csak olyan választ adhatott, mely elsőbbsen általános konsternációba döntötte a kiküldötteket, majd viharos felszólalásokat és súlyos határozatokat provokált a kongresszus folytatólagos ülésén.

Ugy véljük, hogy a tanárság ügye magában nem iskolai kérdés, hanem fontos politikum, melyet nem szabad a bérharcznak zsákmányul odavetni. Ezt a politikumot nagy előrelátással, magas szempontból, céltudatosan kell intézni, nem pedig kongresszusok izgatót tanácskozásainak átengedni. Sajnáljuk, hogy kongresszusra került a dolog, de átlátjuk, hogy a tanárság nem tehetett egyebet. Ez legyen azonban az utolsó kongresszus ebben az ügyben. Ezekből az izgalomból nem kérünk többet. Sem az iskola, sem az adminisztráció nem nyer velük semmit. A kormánynak a dolga, hogy intézkedésével örök békét teremtsen.

A mit a tanárok a kongresszuson egyhangulag elfogadott határozatokban kérnek, mindaz igen méltányos, jogos kívánság. Harom ily határozatot hoztak igen impozáns gyűlésen, mely a résztvevők száma és egyetértése tekintetében a tanárság történetében páratlanul áll. Az első illati a fizetésrendezést. Nem akarjuk ennek a részleteit tárgyalni, csak annyit mondunk, ha a tanárok minden kívánságát teljesítik, még akkor sincs semmi irigyelni való sorukon. Ezen a pályán nincsen jóformán semmi előrelépés.

A tanárok másodikk határozata az ellen fordul, hogy a fizetésrendezés fejében a szolgálati évek számát harminczról harminczötte akarják emelni, a kötelező tanítási órák számát pedig tizenhatszól huszra, még pedig a fennálló törvények ellenére, a költségvetési törvényben, mely a régi törvények ebbeli szabványait mint új törvény ezekkel az új szabványokkal helyettesitené. Ez alkotmánytani szempontból is

legalább is kétes jogu eljárás. Könnyebb most a tanári szolgálat? Ellenkezőleg, sokkal súlyosabb. A tanulók létszáma az osztályokban óriási terheket rak a tanárra. A tanítvány is mind intenzívebbé válik.

A harmadik határozat a legkényesebb. A tanárok arra kérik a minisztert, hogy az adminisztrációban juttasson helyet szakembereknek, tanároknak, a kik a tanári életet, a tanári viszonyokat közvetlenül, saját tapasztalatukból ism-rik. Ettől remélik, hogy munkásságuk megértő méltánylásban fog részesülni.

A küldöttség által előterjesztett kívánságokra a miniszter azt mondta, hogy bármin szeretné, bármin óhajtáná az ország értelmiségének a színe-javát (a minnek a középiskolai tanárságot tartja) kívánságaik teljesítésével kielégíteni: nem teheti, mert mint vis major állja ennek egyelőre az útját az ország anyagi tehetetlensége. Nagy tisztelettel, sőt szeretettel is beszélt a tanárságról. De nem rajta mulik, nálánál erősebb tényezők akadályozzák őt.

A válasz hatása alatt a kongresszus újra összejött, s ott politikai szervezkedésről, a néptanító-sággal való szövetkezésről (pedig a kongresszusi szónok szerint ezeknek még rosszabb dolguk van, mint nekik) és egy számos tagu bizottság kiküldetéséről határoztak, mely az ellentállást lesz hivatva szervezni. Nem mondották ki, hogy sztrájkbizottság, de ez ilyen szélet láttunk már, tehát a neve elhallgatása mellett is megismerjük a fuvalatáról.

Megdöbbenve látjuk a dolgoknak ilyen alakulását. Elhibázottnak tartjuk a kiindulási módozatot, a miniszter válaszáat, s az azután következő eseményeket. A kiindulás kihívó hangja méltán keltette azt a hiedelmet, hogy az célhoz aligha vezet; a miniszter elzárkózottsága bizonyítja ezt legjobban. Azonban a miniszternek meg kellett volna találni az alkalmat, hogy a tulajdonképpen elenyésző teherrel járó kívánság fedezetet találjon már eleve a költségvetésben. A mi pedig az azt követő határozatot illeti, az mindenkinek csak kárára lehet: a tanárságnak, az állásnak, az ifjúságnak.

Türelemmel megvárjuk a kongresszusból kiküldött bizottság bölcsességét, melyre vagy azükeég val, hogy a jelenlegi lehetetlen helyzetet megoldja, a keserűségeket minden oldalon elűnjölja.

Egy modern mindentudó.

Semmi sem jellemzi jobban a mi korunkat, mint az az ellentét, a mely a művelt embernek ismeretköre és a mindennapos szükségletté vált ismeretek roppant kiterjedése között van. Az embert arra hajítja a szükség, hogy többé-kevésbé egyoldaluan képezze ki magát, ha a maga életpályájára dolgaiban teljes és biztos képzettséget akar szerezni. A tudományok többi területeit kénytelen elhanyagolni, a polihisztor ma már körülbelül a lehetetlenségek sorába tartozik. Viszont azonban az élet minduntalan vet fel olyan problémákat, melynek megoldásához okvetlen szüksége van mindenkinek szakmájától távolos ismeretekre.

Ezt az ellenmondást a modern ember úgy egyenlíti ki, hogy tart magának a könyvespolczán egy saját külön mindentudót, a ki tud mint, a mire gazdájának szüksége lehet és gyorsan, könnyen, megbízhatóan ad meg minden felvilágosítást minden fölmerülő kérdésre. Ez a mindentudó — mindenki kitálta — a *lexikon*, ez a moder életet jellemző könyv, az emberi művelődés eredményeinek a mindennapi élet számára való feldolgozása.

Nagy kulturájú nemzeteknél a lexikonnak különböző típusai fejlődtek ki, a feldolgozás módja, a terjedeleme stb. különbségei szerint s egy egy nagy lexikon valóban enciklopédiája szokott lenni az egész emberi művelődésnek. Nálunk azonban jóformán csak a nagy, számos kötetre rugó lexikonok alkotása irányában halad a fejlődés. Tudjuk, hogy az első erőfeszítések ebben az irányban még a mult század első felében történtek, de sikerre csak a legújabb időben jutott az ügy. Csaknem teljesen el volt azonban eddig hanyagolva egy másik lexikon-típus, a melynek pedig gyakorlati hasznossága talán fontosabb a nagy lexikonokéval is: a kisebb terjedelmű, de ép azért könnyebben kezelhető *kézi lexikon*.

Mindenki tapasztalhatta, hogy mikor hirtelen egy adatra, egy tényre vagy sürgős felvilágosításra van szüksége, a nagy lexikon czélszerűtlennek bizonyul, mert a czimszók roppant tömkelegében idő kell, a míg rábukkan a keresett czimszóra s ha megtalálta is, oly bő és hosszas ismertetést talál, a mely inkább tanulmányozásra való, mint a gyors pillanatnyi tájékoztatásra.

Ez adja meg leginkább a kézi lexikon szükségét. Munkám vagy olvasmányom közben fennakadok egy adaton, a melyen nem ismerem, pedig nélkülül nem haladhatok tovább. Arra azonban sem időm, sem nyugalom, hogy az illető tárgyról hosszas értekezéseket olvassak. Csak azt az egyetlen adatot

keresem, a melyre szükségem van, hogy aztán tovább haladhassak. A nagy lexikon a maga tulságos bőségével nem ilyeukorra való, itt a kisebb kézi lexikon segít, a melyben hamar megtalálom, a mire szükségem van.

Az ilyen kézi lexikon praktikus használhatóságát kipróbálhatta mindenki. Ha megvan is könyvszekrényemben a kézi lexikon mellett a nagy lexikon, mindig a lázi lexikonhoz fordulok előbb s csak ha nagyon bő felvilágosításra van szükségem, fordulok a nagyhoz. A kézi lexikon jobban a kezem ügyébe esik, állandóan ott tarthatom íróasztalomon, megtalálni benne a mit keresek, alig kerül több időbe, mint ha megnézem az órámat. Ilyen mindig kezünk ügyébe eső kézi lexikont ad ki most Franklin-társulat. *Crime: A Franklin Kézi Lexikona*. Szerkesztésének irányító oka az, hogy mindenből csak annyit vettek fel bele, a mennyire az embernek csakugyan szüksége van, a mennyit csakugyan keres a közönség a lexikonban. Minden fölösleges dolgot elhagytak belőle, hogy fölvehessenek minden szükségeset. A nagy lexikont arra nézve, a kinek megvan, kiegészíti s arra nézve, a kinek nincs meg pótolja.

A Franklin Kézi Lexikona az adatok megbízhatóságát s pontosságát dolgában is a legnagyobb gonddal van kidolgozva. Szerkesztésége Radó Antal, a kitűnő író vezetése alatt csupa kiváló szakemberekből áll, a kik a maguk szakmája körén belül a legnagyobb lelkiismeretességgel és gondossággal végezték feladatukat, úgy, hogy a lexikon adataira nyugodtan támaszkodhatik bármikor bárki.

Három szép, vaskos kötet, kitűnő tartós papíron, szép metszésű, nagy betűkkel, száznál több színes és fekete képmellékletekkel, izlése és erős kötésben. Az ember szívesen lát maga előtt, az írószatán, kézikönyvei közt három ilyen rokonszenves külsejű, okos kötetet. Az ára a Franklin Lexikonának mindössze 54 korona. Megszerzése tehát senkire sem jár nagy anyagi nehézséggel. Minden jel arra vall, hogy hamarosan nagy kelendőse lesz a ugy meggyökerezik minden házban, hogy művelt magyar ember meg sem lehet nélküle.

A **kath. gimnázium** felszentelési ünnepélyére szóló meghívókat az igazgatóság e héten bocsátotta ki. Az ünnepély, mint jelentettük, 20-ikán, vasárnap, lesz és négy részből áll. Ugyanis 1. 9 órakor ünnepi szentmise, 2. az új épületnek a püspök által való megáldása, 3. felavatás ünnepély és 4. déli egy órakor társasbéd a Budapest-szállóban. A megye ezen kulturális ünnepe iránt nemcsak megye szerte, de egész Erdélyben általános az érdeklődés. Az igazgatóság ezuton kéri mindazokat, kikhez bankett ívet nem vittek, hogy részvételüket Székely Dénes kereskedésében, vagy a tőzszébe kített iven jegyezzék fel. A vidékről résztvevők sziveskedjenek banketten való megjelenésüket f. hó 20-ig az igazgatóságnál bejelenteni.

Áthelyezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Schiller Irma székelyudvarhelyi állami polgári leányiskolai igazgató-tanítónőt eddigi minőségében az ipolysági állami polgári leányiskolához, *Killyéni* Erzsébet hosszafalusi állami polgári leányiskolai rendes tanítónőt a székelyudvarhelyi áll. polgári leányiskolához, és ideiglenesen az igazgatói teendők ellátásával, áthelyezte. Schiller Irma 7 éven keresztül állott a székelyudvarhelyi polg. leányiskola élén, s ezen idő alatt szeretetreméltóságával nemcsak növendékei, de a város társadalmának rokonszenvét megnyerte maga részére. Ipolyságra most saját kérésére helyezték át, s távozását őszintén sajnáljuk.

Emlékünnepély. Mint jelentettük, az udvarhelyvidéki unitárius lelkesítőr és Dávid Ferencz egyet legyennevű vallásalapítója, Dávid Ferencz emlékére ma, vasárnap délelőtt 11 órakor az unitárius templomban tartja meg emlékünnepélyét. A szép, terjedelmes műsoru ünnepély iránt általános az érdeklődés.

Egy hó közigazgatása. Udvarhelyvármegye közigazgatási bizottsága 9-ikén tartotta nov. havi ülését *Haller János* gróf főispán elnöke mellett. Tárgysorozat rendén elsőnek *Dr. Sebesi János* alispán a mult hó közigazgatási állapotát ismertette, melyből kitűnt, hogy alispáni iktatóra 793 ügydarab érkezett, melyből 600 nyert elintézését. Egy évre érvényes utlevél 82 adatott ki. *Barabás* András árvászéki elnök jelentéséből kitűnt, miszerint a 844 iktatóra érkezett ügydarabból mindössze 85 nem nyert elintézését. *Dr. Lengyel József* m. főorvos tette meg ezután jelentését, melyben a közegészségügyet kedvezőnek jelzi. A 124 bejelentett hevenyfertőző beteg közül 95 gyógyult. A közkórházban 180 beteget ápolnak, kik közül hó végével visszamaradt 90 *Rhédei János* tanfelügyelő jelenti: Udvarhelyvármegye területén 54 áll. elemi népiskola van. Ezekben 87 férfi, 43 nő, összesen 130 tanító szolgál. Ezen iskoláinkban a folyó tanévre 6273 mindennapi, 1512 ismétlő, összesen 7785 tanköteles iratott be. Az ezen

iskolákra utalt tankötelesek közül 676 mindennapi tanuló nem iratkozott be. A beiskolázás biztosítása érdekében a szükséges intézkedést fogantatott. A népoktatás ingyenességéről szóló 1908. évi XVI. t.-cz. részben végrehajtva, részben végrehajtás alatt áll. A tanítói fizetés biztosítására szolgáló tandíj kárpótlás megtörtént. A dologi szükségletek biztosítására szolgáló tandíjkárpótlás érdekében javaslatokat a legközelebbi ülések folyamán előterjeszt. Az analfabéták tanítása és más feladatok iskolán kívüli oktatása iránt intézkedett. A miniszter f. évi okt. hó 1-én 107-105 sz. a. kelt rendeletében kimondta, hogy az autonóm hitfelekezeti tanítóknak járandósága első fokon egyházi bírások útján biztosítandó. A székelyudvarhelyi áll. polgári leányiskola növendékei közül 32-et az egész, 4-et a féltandíj fizetése alól 680 kor. tandíjösszeg erejéig fölmentett. Vezérlő elve az volt, hogy a szegénysorsú néposztály kitűnő gyermekeire nézve a tanítást megkönnyítse, a női proletárius gyarapodásának pedig a lehetőségig útjába álljon. Hajdu András oroszhegy-dialfalvai közs. elemi iskolai tanító, egy népes család főntartója, kit kötelességtudás és hivatászeretet jellemzett, elhunyt. Karácson Julia székelkereszturi közs. polgári iskolai tanítónő állítólag Debreczenben ügyvéren alkalmazást, azon állásáról lemondott. — A pénzügyigazgató jelentését *Roncik* titkár terjesztette elő. Az adóbefizetés eredménye meggyeszte nem felel meg a várakozásnak, miért is ez alkalommal is egy néhány közig. előjáráságra ellen az anyagi felelősség kimondását kéri. Egyébiránt október hónap befolyt egyenes adóban 127277 kor., hadmentességi díjban 2603 kor., bélyegdíj és jogilletékben 23779 kor., fogyasztási adóban 76690 kor., dohányjövődékben 56891 kor. *Zonda* József főállatorvos jelenti, hogy a száj- és körömfájás következtében az egész megye veszélyesülte kimondott. A közigazdasági előadó jelentéséből kitűnt, hogy az őszi gabonák vetése befejeztetett; az elszaporodott mezei egerek nagy károkat okoznak. A lódijazás szép eredménnyel járt. *Révffy* Zoltán kir. ügyész bejelentette, hogy 174 elítelt és 16 vizsgálati fogoly volt letartóztatva. *Szobotka* Rezső kir. műszaki tanácsos jelentése szerint egy állami, mint törvényhatósági utak jó karban vannak; a kavics szállítás befejezést nyert. Tárgysorozat rendén a bizottság a késedelmes adóbehajtásért a következő községek előjáráságra ellen kimondta a felelősséget: Olasztelek, Felsődrákos, Bardocz, Vargyas, Kadicsfalva, Agyagfalva, Székelylengyelfalva, Oroszhegy, Székelypálfalva, Székelyszenterzsébet, Etéd, Újszékely, Csöb, Magyarhidegkut, Magyarzárkód, Nagysolymos, Szentdemeter.

Református egyházkerületi közgyűlés. Az erdélyi ref. egyházkerület, mint előző számunkban jeleztük, nov. 5. és következő napjain tartotta meg rendező közgyűlését Kolozsvár városában. A gyűlés nagyon népes volt. Az udvarhelyi ref. egyház megye részéről jelen voltak: *Vajda* Ferencz esperes, *Hegyi* Péter főjegyző, *Biró* Áron, *Jakab* Albert lelkész-, *Dr. Nagy* Samu, *Dr. Solymossy* Lajos világi képviselők. A református kollegiumot: *Gönczi* Lajos igazgató, *Szabó* Árpád és *Kovács* Dániel képviselték. A közgyűlés kiemelkedő pontja volt *Dr. Kenessey* Béla püspök jelentése és *Br. Bánffy* Dezső fogadónoknok megnyit. Mindketten megemlékeztek a Borromeo-pápai encyklikáról és azt élesen elítélték. *Dr. Kenessey* püspök kijelentette, hogy ő sem mint professzor, sem mint püspök soha sem foglalkozott felekezeti kérdésekkel, s nem is helyesli a felekezeti kérdések bolygatását, különösen Magyarországon, hol a legnagyobb egyetértésre van szükség: de most, a Borromeo-encyklika hatása alatt, mégis kénytelen azt tenni, mert a pápa ezen encyklikája mélyen sérti a protestáns népeket. Nézete szerint, a kath. egyház feje ezen körlevelével sokkal többet ártott a kath. egyháznak, mint azt gondolni lehetne, mert még a szabadabb gondolkodású katolikusok is elítélik annak szokatlan hangját. Nekünk magyaroknak össze kell tartanunk, ha a magyarság hegemóniáját biztosítani akarják. A közgyűlés élénk tetszéssel fogadta egy a főgondnok, mint a püspök elítélő szavait, valamint *Dr. Boér* Elek egyetemi tanár határozati javaslatát, mely felirat készítését javasolja az egyetemes konventhez, hogy a királyi tetszvény jognak szerzetességek érvény és az azt megsértőkre hozassék büntető határozattal ellátott törvény. A közgyűlés folyamán *Kenessey* püspök szépen emlékezett meg *Br. Bánffy* Dezső 25 éves fogadónoki működéséről és méltatta azt a tevékeny munkát, melyet *Bánffy* főgondnok minőségében kifejt. Ha minden közkatonája ennek a magyar hazának, úgy mond *Kenessey*, akként teljesítő kötelességét minden téren mint a nemes báró: akkor lenne a haza nagy és erős. A közgyűlés alkalmával, vasárnap nov. 6-án az ifjú papok felszentelése történt meg. Ez alkalommal 38 ifjú lelkész szenteltetett fel az isten országára építésére. A felszentelő beszédet a

püspök tartotta. *Fejes* Áron képezői igazgató tervezete és javaslata alapján a népiskolák számára „Rendtartási szabályzatot” fogadott el a közgyűlés. Az igazgató tanácsot megbízták, hogy a jövő évi közgyűlés elé terjesszen javaslatot a kolozsvári szerezethez kapcsolatosan felállítandó polgári leányiskolára nézve. *Incze* Lajos vizaknai lelkész azon indítványát, hogy nemzetiségi helyeken vásároljon a kerület birtokot: javaslatára kiadták az igazgató tanácsnak. A választások során töltötték be a nagyenyedi főgymnáziumnál a történelem, latin- és fizikai tanszékét. *Amoda Járvi* István, erre pedig *Agai* Lászlót választották meg; még ugyanoda a rajz- szepírás tanszékére: *Z. Knöyffer* Gyulát és a százvárosi ének-zene tanszékére: *Alföldi* Bélát. Most került betöltés alá az egyházkerületi igazgató tanácsban egy lelkészi és egy világi állás. A lelkészi állásra: *Vajda* Ferencz udvarhelyi esperes; a világi állásra *Csiszár* Gyula kolozsvármegyei főjegyzőt egyhangúlag választották meg. Ezen kívül még több ügy került tárgyalás alá, melyeket nov. 7-én tárgyaltak le. Ugyanaznap tartott meg a kerületi törvényészeti ülés is, melyen fegyelmi és közigazgatási ügyeket intéztek el.

Személyi hír. *Kuncz* Elek kir. tankerületi főigazgató folyó hó 6-ikán a helybeli közpüspökök meglátogatása végett Székelyudvarhelyre érkezett.

A Nőegyleti fillérestélyek. A Jótékony Nőegylet választmánya a múlt vasárnap Özv. Dr. *Szabady* Ferenczné elnökletével ülést tartott. A választmány elhatározta, hogy a szokásos fillérestélyeit ez évben is minden szerdán megtartja a Budapestszálló termében. A tea-estély ez évről elmarad, azonban lehetséges, hogy ez a farsang folyamán a régi vagy újabb formában mégis előkerül. A szegények karácsonyfáját a karácsonyi ünnepon megtartják, s hogy nem lesz ez évben semmiféle olyan mulatság, mely a társadalmat a szegények javára megadóztatja, a karácsonyi ruhák beszerzésére gyűjtést rendeznek. Az első fillérestély 23-ikán lesz és *Félegyházy* Mariska, *Mezei* Nelli és *Pálffy* Aladárné rendezik, kik érdekes szép műsort állítottak össze.

Ügyész választás. Az Udvarhelymegyei takarékpénztár részvénytársaság kereszturi fiókintézeténél a *Borbáth* Dani halálával megüresedett jogtanácsosi állásra, a pénztár központi igazgatósága f. hó 9-ikén tartott ülésében a három pályázó közül 2 szótöbbséggel *Dr. Viola* Sándor ügyvédet választotta meg.

Teljes holdfogyatkozás. November 16-án teljes holdfogyatkozás lesz látható Európában. A holdfogyatkozás kezdete általában 11 óra és 37-7 perczkor, a teljes holdfogyatkozás kezdete 12 óra 48-6 perczkor, a holdfogyatkozás közepe 1 óra 14-5 perczkor, a teljes holdfogyatkozás vége 1 óra 40-3 perczkor és általában 2 óra 51-2 perczkor.

A városi népszámlálás előkészítése. Székelyudvarhely város 10 számláló biztosi kerületre és 3 népszámlálási felülvizsgálói körre osztatik. — I. számláló biztosi kerület: A Kossuth-utca baloldala, a Flórián saroktól egészen le a város végeig, a Temető- és Csere-utcákkal együtt és egészen. Számláló biztosa *Lőrinczi* Béla tanító. — II. számláló biztosi kerület: A Kossuth-utca jobb oldala a Drágomán saroktól kezdve egészen a város végéig a Malom-, Sósfürdő- és Budvár-utcákkal együtt egészen. Számláló biztosa *Blájer* Balázs isk. tanító. — III. számláló biztosi kerület: *Bathányi*-tér, *Deák*-tér, *Bem*-utca, *Eötvös*-utca és *Kökerezt*-tér. Számláló biztosa *Gyerkos* Mihály isk. igazgató. — IV. számláló biztosi kerület: *Szent Imre*-, *Szent János*-, *Rózsa*- és *Iskola*-utcák egészen. Számláló biztosa *Márton* János, rendőr. — V. számláló biztosi kerület: *Petőfi*-, *Árpád*-, *Tó*-, *Kornizs*- és *Atilla*-utcák egészen. Számláló biztosa *Farkas* Eudre, városi végrehajtó. — VI. számláló biztosi kerület: *Bethlen*-utca jobb oldala az összes mellékutcákkal és zsák utcákkal, így a *Tábor*-, *Bálint* és *Solymossy*-utcákkal együtt egészen a város végéig. Számláló biztosa *Benedek* Béla, városi írnok. — VII. számláló biztosi kerület: *Bethlen*-utca baloldala egészen a város végéig, a *Vár*-utca egésze, a *Villanytelep*-utca egészen és a *Király*-utca egészen. Számláló biztosa *Sprancz* Rezső, városi írnok. — VIII. számláló biztosi kerület: *Báró Orbán* Balázs-utca jobb oldala egészen, a *Szejkével* együtt, a város végéig. Számláló biztosa *Sándor* István, r. felügyelő. — IX. számláló biztosi kerület: *A Báró Orbán* Balázs-utca baloldala egészen a város végéig. Számláló biztosa *Gál* Mihály, róm. kath. tanító. — X. számláló biztosi kerület: *A Báró Orbán* Balázs-utczának összes mellékutczái: így a *Báthori*-, *Küküllő*-, *Veselényi*-, *Mikó*-, *Kadicsfalvi*-, *Farczádi*-, *Templom*-utczák stb. egészen. Számláló biztosa *Sárközi* József, díjnok. — I. népszámlálási kör: *A Kossuth*-utca baloldala és jobb oldala egészen, a *Temető*-, *Csere*-, *Malom*-, *Sósfürdő*- és *Budvár*-utcákkal együtt egészen, a *Báthányi*-tér, *Deák*-tér és *Bem*-utcákkal egészen. Népszámlálási kör felülvizsgálója: *Solymossy* Lajos, számv. — II. népszámlálási kör: *A Báró Orbán* Balázs-utca jobb oldala egészen a város végéig, a *Szejkével* együtt, annak összes

mellék utczái: így a *Báthori*-, *Küküllő*-, *Veselényi*-, *Mikó*-, *Kadicsfalvi*-, *Farczádi*-, *Templom* utczák, továbbá az *Eötvös* utca és *Petőfi*-utczák egészen. Népszámlálási kör felülvizsgálója: *Lakatos* Tivadar, városi tanácsos. — III. népszámlálási kör: *A Bethlen* utca jobb- és baloldala egészen a város végéig, a *Tábor*-, *Bálint*-, *Solymossy*- és *Villanytelep* utczákkal, a *Király* utca, *Árpád*-, *Tó*-, *Kornizs*-, *Atilla*-, *Szent Imre*-, *Szent János*-, *Rózsa*- és *Iskola*-utczákkal együtt egészen. Népszámlálási kör felülvizsgálója: *Soó* Domokos, városi tanácsos.

A kereszturi főszolgabírói állásra *Sebesi* János alispán a népokban tette közzé a megyei hivatalos lapban a pályázati hirdetményt. Ezen a VIII. fizetési osztályba sorozott állás javadalmazása a következő: fizetés 3600 K., lakbér 520 K., uti átalány 1400 K., irodai átalány 600 K. A pályázati kérés beadásának határideje f. hó 25-ike. A választás előreláthatólag a decz. hó közepe táján tartandó rendes közgyűlésben lesz.

Sírófák a sárról.

A sár fekete,
A sár tenger,
A sár fekete tenger.
S hal — kérem ez főnév! —
Hal benne az ember.

Amerre nézek,
Amerre járok,
Sáros az út
És sáros az árok,
Ezentúl mégis
Árokban járok,
Mert az út sárosabb
Mint az árok.

Az egész város
Határozottan sáros.
A Vargapatak már —
Sáros patak,
É sár — kányok lettek
A madarak.
A csárdából — tyuhaj! — sárda
Lett már,
A holló is azt sároga:
Sár! sár!

Olyan a sár
Mint a lánczhid,
Azaz, pardon, a
Hasonlat sántít.
Mert a lánczhidnak
Két véget adott az isten,
De a sárnak, úgy látszik,
Egy vége sincsen.

Pikk.

Az Emke folyó hó 19-én (szombat) d. u. 3 órakor Kolozsvárt a városházán évi rendező közgyűlést tartja. Tárgysorozat: az alapszabályok 16. szakasza értelmében. E közgyűlésre az egyesület tagjait tisztelettel meghívjuk. Kolozsvárt, 1910. október hó 31-én. Az Igazgató-választmány nevében. *Gróf Beldi* Ákos b. t. t., elnök. *Sándor* József t. alelnök-főtítkár.

Halálozás. Az Udvarhelymegyei takarékpénztár részvénytársaság székelkereszturi fiókintézetének pénztárosa, *Wolf* József, életének 66-ik évében tegnap váratlanul elhunyt. A takarékpénztár derék tisztviselőjét, a város társadalma egyik köztisztviselőben álló tagját visította benne. Halálát neje és számos rokon gyászolja.

Barts Bélát és nejét szül. *Kabdebó* Rózát sulyos csapás érte, alig négy éves kis lányuk *Annuska*, f. hó 10-ikén elhunyt.

Az Országos Katolikus Szövetség, mint a katolikus nagygyűlések rendezője, *Vasary* Kolos biboros hercegprímás fővédősége alatt Budapesten november hó 13., 14. és 15. napjain a székesfővárosi Vigadóban a X. katolikus nagygyűlést rendezi. A gyűlésre Székelyudvarhelyről többen felutaztak.

Városi közgyűlés. Székelyudvarhely város képviselőtestülete f. hó 14-ikén hétfőn d. u. 3 órakor rendes közgyűlést tart.

A Korcsolya-egylet őszi közgyűlését a múlt vasárnap tartotta meg a tagok élénk érdeklődése mellett. Miután tudomásul vette a közgyűlés, miszerint az egylet pénztári készlete 775 kor. 77 fill., megállapították a jövő 910—11. évi költségvetést 2865 kor. 74 fill. bevétel előirányzattal és 1300 korona kiadással. Az egylet vagyonának újra leltározására egy bizottságot kiküldöttek, mely után a választmányt újra alakították a következő eredménnyel: elnök: *Szobotka* Rezső, titkár: *Becsek* Aladár, pénztáros: *Burger* Arthur, gazda: *Biró* István tanár, jegyző: *Jánosy* Béla, vál. tagok: *Balázs* Sándor, *Fazakas* Gáspár, *Kovács* Pál, *Leichtner* Gyula, *Perisán* János, *Szarvas* Arnold, *Göllner* Béla, *Haas* Rezső, *Mikes* János gróf, *Szabó* Árpád, *Tompá* Árpád és ifj. *Solymossy* Lajos.

Nyilvános nyugtázás. Felkértek a következő sorok közlésére. A helybeli csizmadia ipartársulat folyó évi október hó 22-én tartott táncmulatságában felülfizettek: Dr. Valentsik Ferencz 20 kor. Dr. Sebesi János, Soó Domokos, Márk testvérek, Simó János, Szeles Dénes 10—10 kor. Szabai Antal 8 kor. Ferenczi Béla 5 kor. Borosnyai Pál 4 kor. Csató Imre, Kassay Albert, Barsai Károly, Heitz Adolf, Zöld János, Gábor Márton 3—3 kor. Zsigmond József, Kállai Róza, Zorger Ferencz, Gábor Zsigmond, Szentpéteri Gergely 2—2 kor. Id. Bodrogi György, Herczeg Imre, Jakabfi Lajos, Hann József, Horváth József 1—1 kor. Képiró Lajos 60 fill. Varó Ödön, Keszer Dénes 50—50 fill. N. N., Lőrincz Károly 40—40 fill. Fogadják ez alkalommal is hálás köszönetünk a rendezőség.

Állati betegségek. Ragadós száj- és körömfájás fellépett Csob, Csehfalva, Magyarzsákad, Rava, Benczéd, Székelydalya és Sándortelke községek szarvasmarha állományában járványosan. Sertésvész fellépett járványosan Fiafalva községben.

x Az Agrár takarékpénztár részvénytársaság székeljudvarhelyi fiókintézte a 4% magyar koronajáradék folyó évi december 1-én esedékes szelvényeit már folyó hó 20-ikán kezdődőleg levonás nélkül beváltja.

x A Székely-féle javaslat és a jogi vizsgálók. Minthogy a Székely-féle javaslatból parhónap mulva törvény lesz, mindazok, akik a törvény életbeléptéig doktorátust nem szereznek, csak két évvel később lehetnek önálló ügyvédek. A kik azt akarják, hogy az új törvény reájuk ki ne hasson és így két évet nyerjenek, forduljanak a Dr. Dobó jogi szemináriumhoz (Koloszvár, Bolyai u. 3.) melynek segítségével hat hét alatt lehetnek egy szigorlatot. Ez annál is inkább tanácsos, mert a beállott egyetemi rendszerváltozások következtében a szigorlatok anyaga aránytalanul megnagyobbodott. Az intézet kikölcsönzi tankönyveket helyettesítő, az összes szigorlati kérdéseket felölölő jegyzeteket, melyekből otthon előkészült jelölteknek rövid rekapituláló kurzus során készíti elő. A „Jogi vizsgák letétele“ cz. most megjelent könyvet díjmentesen megküldi.

x Eladó ház Kossuth-utca 25. sz. alatt. Értekezni Löblnél.

IPAR ÉS KÖZGAZDASÁG.

Hieronymyi az ipartörvényről, a választói reformról és a kisipar támogatásáról.

Az ipartestületek országos szövetségének küldöttsége tisztelgett e héten a kereskedelemügyi miniszteriumban, Hieronymyi Károly kereskedelemügyi miniszternél. A küldöttség előtt Hieronymyi kereskedelemügyi miniszter beható nyilatkozatot tett az ipartörvényről, a választói reformról és a kisipar támogatásáról.

— A mi az ipartörvény revízióját illeti — mondta a miniszter — én nem tudom, egyetértene-e velem ebben, vagy sem, de én azt a törvényjavaslatot, a melyet a mult kormány nagy szorgalommal és nagy tudással kidolgozott, nem találok egészen gyakorlatinak, már csak nagy terjedelménél fogva sem, a melybe annyi anyagot felöl. Én tehát egy egészen szűk körű bizottságot alakítottam itt a miniszteriumban, a mely ezt a törvényjavaslatot, a melyet itt találtam és a mely már egy ankének is képezte tárgyat, még egyszer átnézi és átrevideálja. De mielőtt ezt a javaslatot a képviselőházba vinném, előbb az érdekelt iparosok meg kell hogy ismerjék, azt megvitaassák és a felett véleményüket és nézeteiket nyilvánítsák.

A mi a másik kérdést, a választói jogot illeti, én egészen osztoz az önkön szónokának azt a fel-fogását, hogy a választói jog kérdését máskép, mint a választói jogosultságok széleskörű kiterjesztésével megoldani nem lehet. Ebben a vélekedésben van az egész kormány. De hogy ennek a választójogi kiterjesztésnek vannak bizonyos határai, a mely határokat az ország sajátlagos viszonyai szabnak meg, az a dolog természetében fekszik. Itt fel szeretnék valamit említeni. Az urak tudják, hogy Franciaországban már 1848-ban behozták az általános választói jogot. És mit tapasztaltak? Soha Franciaországban még nem volt választás, a hol a választóknak több mint 23 százaléka leszavazott volna. Ez pedig körülbelül ugyanaz az arány, a mi nálunk van. Nálunk t. i. a legtöbb választó leszavaz. És így körülbelül épen annyi ember szavaz nálunk — aránylag — mint Franciaországban. A mostani választói jog például ad szavazati jogot olyannak, a ki 57 krajczár földadót fizet, de nem ad olyannak, a ki ennek huszszorosát fizeti, mert munkás. Egyik legnagyobb igazságtalansága, hogy csak annak ad szavazati jogot, a kinek évi fizetése van. Ha 300 forint fizetése van valakinek évente, annak van szavazati joga, de ha 2000 forintot keres egy esztendőben, csakhogy azt nem évi bérben kapja ki, akkor nincs. Nekünk — ismétlem — becsületos törekvésünk az, hogy ezen segítsünk. És hogy becsületos a törekvésünk, ez alatt azt értem, hogy nem akarunk senkinek sem a szemébe port hinteni, nem akarunk nagyhangu frázisokkal dobálózni, de ebben a kérdésben becsületesen fogunk eljárni.

A mi munkásbetegség- és balesetbiztosítási törvényt illeti, annak valóban olyan hibái vannak, hogy azt a törvényt feltétlenül és gyökeresen át kell dolgozni. Ezt is igyekezni fogunk mielőbb megvalósítani.

A miniszter ezután rátért arra, hogy milyen eszközökkel akarja a jövőben a kisipart támogatni. Hallom — mondotta — el van terjedve az a hír, hogy a kisipart nem akarom többé gépekkel segíteni. Ez nagy tévedés. De én azt tapasztaltam, hogy utóljára egy iparosnak adhatnak gépsegély képében egy varrógépet, a mit két forint havi fizetés mellett beszerezhet. Hát állami segélyezés-e az, ha valakinek adunk egy olyan gépet, a melyet havi két forintért megszerezhet magának? Én ezt nem tartom helyesnek. Mert azon az iparoson, a ki olyan szegény, hogy ezt nem tudja magának beszerezni, ez a csekély állami segély nem segít. Azután volt rá eset, hogy példának okáért egy iparosnak, a ki két munkással dolgozik, adtak egy 8 lóerjű gépet. Ez nem segélyezés, de egyenesen tönkretétele annak az iparosnak. Mert ha ő a maga igazi érdekét ismerné, akkor csak abban az esetben kérne ilyen gépet, ha neki legalább tíz tizenöt segédmunkása és hozzávaló pénze van. Ezt én nem tartom ipari segélyezésnek. T. i. nem lehet mindenkinek, a ki kér, gépsegélyt adni, hanem meg kell gondolni, hogy kinek és hogyan adják. De hogy én egyáltalán nem akarnék adni, az badar beszéd, ilyesmit az urak ne higgyenek el. Most tárgyaltuk mindezeket a segélyeket, a melyeket az ex-lex miatt nem lehetett elintézni. Hát én ilyen szempontokkal által vezéreltettem magamat, hogy t. i. minden egyes esetben igyekeztem meggyőződést szerezni, hogy vajon érdemes-e segélyt adni és vajon a gépsegély megfelel-e az illető viszonyainak.

Thék Endre itt közbevetette, hogy a kormányok sok esetben nem hallgatják meg a kamarák véleményét és az ipari szempontokkal szemben politikai szempontokra voltak figyelemmel a szubvenciók kérdésében.

— Ezt én nem fogom lenni! — mondotta a miniszter, mely után a küldöttség távozott a minisztertől.

NYILTÉTEL.

Jegyzőkönyv.

Felvetett Székelyudvarhelyen Szabó Gábor irodá helyiségében Scholler Rezső és Ferenczy Ferencz urak közt felmerült lovagias ügyben.

Jelen vannak: Glaser Viktor, Daróczy Endre mint Scholler Rezső ur megbízottjai, Szabó Gábor, Szentkirályi Kálmán mint Ferenczy Ferencz ur megbízottjai.

Scholler Rezső ur megbízottjai elégtételt kérnek Ferenczy Ferencz urtól azért, mert f. év október hó 30-án Ferenczy Ferencz ur többek jelenlétében Sándor Albert urnak azon kijelentést tette, hogy Scholler Rezső ur a székelyudvarhelyi Vadásztársaság területén, mint vendég a nevezett társaság alapszabályai ellenére egyedül vadászni jár. Ezen kijelentést Scholler Rezső ur magára nézve sértőnek találja.

Ferenczy Ferencz ur megbízottjai kijelentik, hogy felük Sándor Albertnek fenti nyilatkozatát azért tette, mert Sándor Ignác és Kovács Lázár vadásztársasági tagoktól hallotta, hogy Scholler Rezső ur a területre egyedül járkal vadászni és már 10—15 nyulat is lőtt. Léven Ferenczy Ferencz a Vadásztársaság ügyészi megbízottja, ő hivatalos minőségében mondotta fenti megjegyzést s miután nem is ismeri, természetesen, hogy sértő szándéka sem is lehetett.

Erre Scholler Rezső ur megbízottjai kijelentik, hogy a fentiek szerint sértést fennforogni felükre nézve nem látnak és így az ügyet Scholler Rezső és Ferenczy Ferencz urak között befejezettnak nyilvánítják.

Székelyudvarhely, 1910. nov. 1.

Glaser Viktor s. k., Szabó Gábor s. k.
Daróczy Endre s. k., Szentkirályi Kálmán s. k.,
mint Scholler Rezső ur megbízottjai, mint Ferenczy Ferencz ur megbízottjai.

Jegyzőkönyv.

Felvetett Székelyudvarhelyen Solymossy Lajos városi főszámvévo irodahelyiségében Scholler Rezső és Sándor Ignác urak közt felmerült lovagias ügyben.

Jelen vannak: Glaser Viktor, Dr. Szabó Ignác, mint Scholler Rezső ur megbízottjai, Solymossy Lajos, Dr. Szabó József, mint Sándor Ignác ur megbízottjai.

Scholler Rezső ur megbízottjai lovagias elégtételt kérnek Sándor Ignác urtól, mert f. év október 30-án Sándor Ignác ur többek jelenlétében azt mondta Scholler Rezső urtól, hogy Scholler Rezső ur, mint helybeli Vadásztársaság vendége, egyedül járkal vadászni és már 10—15 nyulat is lőtt. Scholler Rezső ur megbízottjai kijelentik, hogy erről nevezett ur a közte és Ferenczy Ferencz ur közt felmerült s befejezett lovagias ügy jegyzőkönyvéből értesült, mely jegyzőkönyvet Scholler Rezső ur megbízottjai felmutattak.

Sándor Ignác ur megbízottjai felük nevében kijelentik, hogy Sándor Ignác ur nem mondta Scholler Rezső urtól azt, hogy „egyedül jár vadászni“, hanem csodálkozásának adott kifejezést, hogy pár nap alatt 10—15 nyulat lőtt.

Scholler Rezső ur megbízottjai kijelentik, hogy ily körülmények közt sértést felükre nézve fennforogni nem látnak, miután Sándor Ignác ur a sértő kitétt: „egyedül járkal vadászni Scholler Rezső ur“, nem használta s így az ügyet Scholler Rezső ur és Sándor Ignác ur közt befejezettnak nyilvánítják.

Székelyudvarhely, 1910. nov. 3.

Glaser Viktor s. k., Solymossy Lajos s. k.,
Dr. Szabó Ignác s. k., Dr. Szabó József s. k.,
mint Scholler Rezső ur megbízottjai, mint Sándor Ignác ur megbízottjai.

Nyilatkozat.

Minthogy a fenti jegyzőkönyvekkel elintézett ügyeim alapját képező kijelentés többek jelenlétében történt s értesülésem szerint az akkor tett, illetőleg „nem tett“ kijelentés azóta másoknak is tudomására jutott, az ügyet magam részéről csak ezzel tekinthetem befejezettnak.

Scholler Rezső.

Sz. 887 és 1040—1910. végrh.

Árverési hirdetés.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. § értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a budapesti királyi keresk. törvényszék és a budapesti V. ker. kir. járásbíróóság 1910. 52135 és S. p. XVI. 925/4, számú végzése következtében Dr. Glücklich Emil ügyvéd által képviselt Egyesült Tégl. és csemét gyár r.-t. javára 513 K. 45 fill. és 491 K. 40 fill. s jár. orejéig 1910. évi május 20-án és szept. 10-én kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 1210 koronára becsült csemét lapos és kupás fedélcseropek, csemét vájuk, czemos cserép készítő gép, láda, asztal és rámák nyilvános árverésen eladottnak.

Mely árverésnek a sz. udvarhelyi kir. járásbíróóság 1910. évi V. 326/3 és 592/2 szám végzése folytán 513 K. 45 fill. és 491 K. 40 fill. s egyéb járuléka erejéig Bikafalván a hely-szinén való megtartására 1910. évi november hó 22-ik napjának d. u. 3 órája határidőül kitétik, hova a venni szándékozók azzal hivatnak meg, hogy a felsorolt ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőknek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adni.

Kelt Székelyudvarhely, 1910. nov. hó 1 én.

Nagy Lajos, kir. bir. végrehajtó.

Faeladási hirdetés.

A szentegyházfasalusi közbirtokosság a Nagyméltóságú m. kir. földmívelésügyi miniszter urnak 1910. évi 25990. sz. engedélye alapján nyilvános szó- és zárt írásbeli árverésen eladja a tulajdonát képező Szentegyházfasalu község határára levő Csonka-alja nevű erdejének 405 25 k. hold területén talált és szakértőleg törzsenként felvett 188,148 drb. 11—60 czm. mellmagassági átmérővel bíró luczfenyőfáját.

A részletes becslés eredményképen a következő faanyagok bocsáttatnak eladás alá:

1. I. osztályu luczfenyő fűrészáru	36—60 czm. vastagságban . . .	7678 m ³
2. II. osztályu luczfenyő fűrészáru	26—35 czm. vastagságban . . .	18,328 „
3. I. osztályu luczfenyő épületifa	19—25 czm. vastagságban . . .	19,634 „
4. II. osztályu luczfenyő épületifa	11—18 czm. vastagságban . . .	23,369 „
Összesen . . .		69,009 „

fenyőmufa 219979 korona, azaz kettőszáztizenkilenczezerkilencszázhatszázhatvan kilenc kor. becsár, mint kikiáltási árban.

Az eladandó fatömeg a székelyudvarhelyi vasuti állomástól 29—32 km. távolra levő erdőben tővön áll és ezzel 27 3 km. kitűnő községi út és mintegy 4-7 km. elég jó erdei és mezei út köti össze.

A kikiáltási ár 10%-a bánatpénzül az árverés kezdete előtt az árverező közig. kiküldött kezéhez teendő le.

Utóajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Az árverés Szentegyházfasalu község házában 1910. évi december hó 15-én, d. e. 11 órakor veszi kezdetét.

Az árverési és szerződési feltételek a közbirtokosság elnökénél és a székelyudvarhelyi m. kir. járási erdőgondnokságnál megtekinthetők.

Szentegyházfasalu, 1910. nov. 7.

Márton Dávid, birt. elnök.

Csász. és kir. udvari szállítók

Erdély legnagyobb butorgyára
Mestitz Mihály és Fiai
Marosvásárhelyt és Koloszárt

A ajánlják kitűnő gyártmányu butorai-
kat, melyeket 42 év óta tenállo
gázüzemre berendezett
butorgyárukban
állítanak elő. A butorokhoz csakis első-
rendű anyag lesz felhasználva.

Óriási választék! • Olcsó árak!
Legmesszebbmenő jólállás!
Vidéken meghívára személyesen
mutatjuk be rajszainkat és mintáinkat.

Szabó és Társa

most: Budapest, V., Báthory-u. 22.,
 ..... ezelőtt: Gyár-utca. ....

Ajánlja ugy cséplési, mint malomüzemre kitűnően alkalmas benzinkomobiljait és cséplőkészleteit.

Teljes jótállás kifogástalan üzemért. Üzemzavarok kizárva. Bámulatos egyszerű szerkezet. Rendkívül csekély benzinfogyasztás.

Dicső árak részlejtetésre. Árjegyzék ingyen.

A levelezést kérjük nem a Gyár-utcába, hanem ..... V., BATHORY-UTCZA 22. címrezeni.

Sz. 1171—1910. kölj.

Árverési hirdetés.

Kisgalambfalva község tulajdonát képező korcsmaház 1 italmérsi helység, 1 szoba, 1 konyha 2 pinczével a község házábanál 1910. évi november hó 30-án délelőtt 10 órakor 500 korona kikiáltási ár mellett nyilvános árverésen 1911. január 1-étől 3 egymásután következő évre haszonbérbe fog adatni.

A kikiáltási ár 10%-a árverezők által az árverés megkezdése előtt a községi előljáróság kezéhez lefizetendő.

Árverési feltételek a község házábanál és a nagysalambfalvi körjegyzői irodában megtekinthetők.

Kisgalambfalva 1910. október hó 30-án.
Godra Mihály, **Vékás Mózes,**
 körj. k. előljáró.

Sz. 17—1910.

Árverési hirdetés.

Homoródalmás közbirtokossága a Nagybercz sarka és Kókut orra 112-8 k. holdján mintegy 6436 m³ mű és 12249 m³ tüzfát kitevő bükk fatömegét f. évi december hó 1-én d. e. 10 órakor a község házábanál nyilvános szó és írásbeli árverésen a legtöbbet ígérőnek kikiáltási áron felül törvén az erdőben eladja.

Kikiáltási ár 12623 korona.
 Bónatpénz a kikiáltási ár 15%-a.
 Utóajánlatok nem fogadtnak el.
 Részletes árverési és szerződési feltételek a vargasi m. kir. erdőgazdálkodásnál és Almás község előljáróságánál megtekinthetők.

Homoródalmás, 1910. nov. 6.
Korváth Ferenc, **Józsa Dénes,**
 b. jegyző. b. elnök.

Védjegy: „Horgony“

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

egy régióknak bizonyult háziszser, mely már sok év óta legjobb bedörzsölésnek bizonyult községyénnel. osznál és meghűléseknel.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossak legyünk és csak olyan eredeti üveget fogadjunk el, mely a „Horgony“ védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K.—80, K 1.40 és K 2.— és úgyszólván minden gyógyszer-tárban kapható. — Főraktár: Török Lószef gyógyszerésznél, Budapest.

Dr. Richter gyógyszer-tára az „Arany oroszlánhoz“, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.

A legtöbb kikiáltáson legelő díjjal kitüntetett és első orvostanár által ajánlott kitűnő minőségű

ESTERHÁZY-COGNAC

mindenütt kapható.

Az

ESTERHÁZY-COGNAC

a közönség kedvencz itala!

Esterházy cognacgyár

központi irodája:
 BUDAPEST, V., Csáky-utca 14. szám.
 Telefon 31—49

Udvarhelyi járás főszolgabirájától.
 Sz. 2962—1910. szb.

Pályázati hirdetés.

Udvarhelyvármegye udvarhelyi járáshoz tartozó Árvátfalva, Pataktfalva és Felsőboldogfalva községekből álló árvátfalvi körjegyzői állásra pályázatot nyitok.

Főlhívom a pályázni óhajtokat, hogy az 1883. évi I. t.-cz. 6. §-a, illetve az 1900. évi XX. t.-cz. 3. §-ában megkivánt minősítésüket és eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket hozzám f. évi december hó 10-ig annál is inkább nyujtsák be, mert a későbbben érkezöket vagy kellően föl nem szereltek figyelembe nem venni nem fogom.

A választást f. évi december hó 12-ikén d. e. 10 órakor Árvátfalva község házábanál fogom megtartani.

- Az állás javadalmazása:
1. 1600 korona fizetés.
  2. 80 korona szálláspénz.
  3. 130 korona irodabér átalány.
  4. 60 korona irodai átalány.
  5. 100 korona fuvar átalány.
  6. Magánmunkálatokért szabályrendeletileg megállapított díjak.

Székeljudvarhely, 1910. november 7.
 Szabó Nándor, tb. főszolgabiró.

A legfinomabb cukrász sütemények darabon-10 fillérként Grébel-féle cukrászdában kaphatók az állami főreáliskolával szemben. Pontos kiszolgálás. Nagy tisztaság.

THE CAMPBELL

legelsőbb rangú angol motorgyár világhírű

Motorjai és Lokomobiljai

benzin-nyersotaj-gáz-szivógáz-üzem

a legtartósabbak, legjobb és legegyszerűbb szerkezetűek.

Legolcsóbb }
 Legbiztosabb }
 Zavartalan }
 üzem

Olasó árak. Kedvező fizetési feltételek. Jótállás minden tekintetben. — Telefon 64—64

Vezérképviselőt:
Korányi Viktor BUDAPEST, VI., Lízst Ferenc-tér 9 szám.

Gyógyisid az iszákosságot, mielőtt az iszákos törvényt sért.

Mentd meg mielőtt az alkohol az egészségedet, munkakedvet és vagyonát tönkretette, mentd meg, mielőtt a halál e mentést lehetlenné tette.

Alkolin egy pótlása az alkoholnak, mely odahat, hogy az iszákos megújíja a szeszaitalokat.

Alkolin egy teljesen ártalmatlan szer és hatása olyan intenzív, hogy nagymértékben iszákos egyéneknek sem tapasztalható visszaesés.

Alkolin a legjobb, mit a tudomány e tekintetben fölmutathat és ezeket mentett a nyomortól.

Alkolin egy könnyen oldható szer, mit pl a hitves férjének reggelijében beadhat anélkül, hogy amaz észrevenné. A legtöbb esetben az illető nem érti, hogy miért nem szenvedheti többé a spirítust és azt hiszi, hogy az igen nagymértékben való élvezése az oka, mint pl. ha egy eledeltől megundorodunk, mi igen gyakran előfordul.

Alkolint kellene minden apa tanuló fiának beadjon, mielőtt vizgáin elbukik, mert ha nem iszákos az illető, az alkohol mégis gyöngíti az agyát. Altlában mindazok, kiknek nincsen annyi akarateréjük, hogy vissza tudják tartani magukat a szeszaitalok élvezésétől, vegyen be egy adag Alkolint. E szer teljesen ártalmatlan s az illető ezzel konzerválja akarateréjét és megtakarít nagyon sok pénzt, melyet borra, sörré, pálinkára vagy liquerre kiadott volna.

Alkolin-szer 10 kor. és kapható a pénz előzetes beküldése vagy utánvét mellett csakia:

Alkolin-intézet Copenhagen 1803. Dänemark.
 Levelek 25 fillérrel, levelező lapok 10 fillérrel küldendők.

A Lédeczi Schenk Adolf cementgyára ajánlja legjobb minőségű és legmagasabb szilárdságu

Portland cementjét.

Gyári lerakat Székelyudvarhely és vidéke részére **Papp Zakor Endre** vaskerekedőnél Székelyudvarhely

Eladó ház.

A Betlen-utca sarkán Jézuskutnál özv. FARCZÁDI K. LAJOS-né tulajdonát képező házat örök áron eladja. A venni szándékozók leve ei a fenti címre, BAROT-ra kéretnek.

CZELL FRIGYES és FIAI

bortermelők és bornagykereskedők

Medgyes.

Legjobb beszerzési forrás természetadta valódi erdélyi hegyi borokban.

— Hordókban és palaczkokban. —
 Kitűnő saját termésü vörös borok.

Kitűnő minőségű és legmagasabb szilárdságu PORTLANDCEMENTET ajánl olasó áron a

PORTLAND CEMENTGYÁR BRASSÓ

Itt helyben kapható RÖSLER és GÁBOR cégnél